

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 600/2025-64

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Gerom, Štefánikova 217, Bytča, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-18C/81/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-18C/81/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B1-18C/81/2016 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **4 500 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Zároveň navrhuje, aby súd uložil mestskému súdu, aby prestal porušovať práva sťažovateľa, a žiada priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur a náhradu trov konania. V takto špecifikovanej časti bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 600/2025-50 z 23. októbra 2025. Zvyšnú časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základných práv postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou a Okresného súdu Humenné, ústavný súd odmietol.

2. Zo zapožičanej spisovej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ podal 27. júna 2016 žalobu o náhradu ujmy proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, (ďalej len „žalovaná“) na Okresnom súde Bratislava I, ktorý po vyzvaní sťažovateľa na odstránenie väd žaloby v júli 2017 jeho podanie uznesením z júna 2018 odmietol. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 5Co/73/2019-65 z 26. apríla 2019 uvedené uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Po vykonaní potrebných procesných úkonov postupom podľa § 167 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) súd cyklicky nariadil termíny pojednávania (september 2020, november 2020, marec 2021, september 2021, január 2022, júl 2022, máj 2023), ktoré boli zrušené, resp. odročené z rôznych dôvodov, a následne prípismi požadoval pripojiť spisy z iných súdov (máj, jún, september 2024, január 2025 a po pridelení novej zákonnej sudkyne aj v apríli 2025). Nový termín pojednávania je nariadený na 7. január 2026.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V dôvodoch ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta extrémne dlhú dobu právnej neistoty a poukazuje na skutočnosti, ktoré opodstatňujú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov:

- a) k právnej a faktickej zložitosti uvádza, že ide o bežné konanie o náhradu škody;
- b) k správaniu sťažovateľa poukazuje na to, že svojím aktívnym prístupom vytvoril predpoklady na rozhodnutie súdov pred mnohými rokmi;
- c) k postupu súdu tvrdí, že svojou bezdôvodnou niekoľkoročnou nečinnosťou (2016 – 2023) spôsobil rozsiahle prieťahy a právnu neistotu sťažovateľa;
- d) s poukazom na nepriaznivé dôsledky súdneho konania na jeho zdravie, rodinu a platobnú neschopnosť odôvodňuje svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. V mene mestského súdu sa vyjadril jeho podpredseda prípisom sp. zn. 1SprV/786/2025 doručeným ústavnému súdu 18. novembra 2025. Po chronológii úkonov konania v danej veci zhodnotil, že postup súdu a stav, v akom sa spis nachádza, je sčasti ovplyvnený samotným sťažovateľom predkladajúcim súdu rozsiahle podania v českom jazyku, ktoré sú z hľadiska formy a spôsobu vyjadrovania nekonzistentné a neľahko sa čítajú. V ostatom odkazuje na vyjadrenie zákonnej sudkyne.

5. Z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, že hoci je konanie o náhradu škody spor bežne sa vyskytujúci v civilnej agende, s ohľadom na okolnosti nejde o vec jednoduchú na posúdenie. V tejto súvislosti poukazuje na objektívne prekážky (zákonné zmeny sudcov, pandémie, súdna mapa), ale aj na množstvo listinných dôkazov, najmä vyjadrení žalobcu k veci, ktoré sú rozsiahle. Po obsahovej stránke je obťažné sa v týchto orientovať a hľadať v nich argumenty podstatné a súvisiace s prejednávanou vecou. Keďže sťažovateľ vedie proti žalovanej viac sporov, je potrebné sa oboznamovať sa so žalobami sťažovateľa v týchto konaniach na účel posúdenia prekážky litispendencie, resp. *res iudicata*. Po viacnásobných neúspešných pokusoch o pripojenie spisu sp. zn. 4Cb/1/2009 z konania vedeného pred Krajským súdom v Košiciach požiadal súd o zaslanie posledného rozhodnutia vo veci na účel oboznámenia sa s predmetom a priebehom konania, ktorý mu bol doručený 15. mája 2025. V závere zákonná sudkyňa vyjadruje svoj záujem vec v čo najkratšom možnom čase prejednať a rozhodnúť a dodáva, že nariadila termín pojednávania.

6. Skutočnosti opísané vo vyjadrení mestského súdu ústavný súd považoval objektívne za overené z obsahu zadováženého príslušného súdneho spisu, a preto nepovažoval za nevyhnutné zaslať jeho vyjadrenie sťažovateľovi na repliku, ktorá by vecne nemala potenciál ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom v civilnom konaní trvajúcim vyše deväť rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, ktoré sa má podľa sťažovateľa vyznačovať vznikom zbytočných prietáhov v podobe nečinnosti mestského súdu.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Konanie o žalobe sťažovateľa o náhradu ujmy proti štátu patrí do bežnej rozhodovacej agendy civilného súdnictva. Zo súdneho spisu však vyplýva, že vec, v ktorej sú namietané prietahy, je o niečo zložitejšia, pretože súd sa musí oboznámiť a vysporiadať s rozsiahlou argumentáciou sťažovateľa rozptýlenou v početných podaniach, ako aj reakciou žalovanej na ňu, na čo potrebuje určitý časový priestor. Ku dňu vydania tohto nálezu mal spis 681 strán. Rozsiahlosť a zmätornosť argumentácie, ako aj množstvo súvisiacich konaní sťažovateľa, s ktorými sa mestský súd musí v rámci náležitého posúdenia procesných podmienok riadne oboznámiť, tak prispieva k tomu, že spor sa stáva zložitejším.

10. Navyše, v predmetnom spore nešlo o taký spor, ktorý sa z pohľadu judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva alebo ústavného súdu považuje za spor, ktorý si v ohľade času primeraného

na prejednanie vyžaduje osobitnú starostlivosť, napr. občiansky stav a spôsobilosť osôb (Bock proti Nemecku, rozsudok z 29. 3. 1989, Laino proti Taliansku, rozsudok z 18. 2. 1999], zverenie dieťaťa do starostlivosti (Hokkanen proti Fínsku, rozsudok z 23. 9. 1994, Niederböster proti Nemecku, rozsudok z 27. 2. 2003, III. ÚS 351/2014, III. ÚS 181/2011), pracovnoprávne spory (Vocaturu proti Taliansku, rozsudok z 24. 5. 1991, I. ÚS 345/2014) a pod.

11. Čo sa týka správania sťažovateľa, ústavný súd už poukázal na rozsiahlosť a početnosť jeho podaní. V takomto prípade musí strana počítať s tým, že súd sa musí s celou argumentáciou a dôkazmi vysporiadať. Odhliadnuc od čiastočnej zodpovednosti sťažovateľa za prietahy zhmotnenej v zbytočnom zaťažovaní súdu svojimi rozvláčnymi podaniami, ústavný súd nezistil ďalšie iné skutočnosti v jeho správaní, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

12. Výrazný podiel na nepriaznivom stave vybavovania dotknutej veci má však súd, najmä ak celková dĺžka od podania žaloby (27. júna 2016) predstavuje viac ako deväťročný spor bez právoplatného rozhodnutia.

13. Z chronológie úkonov vykonaných vo veci vyplýva, že súd prvej inštancie vo veci sťažovateľa nekonal plynulo už po podaní žaloby, keďže až po jedenástich mesiacoch vyzval sťažovateľa na odstránenie väd žaloby a po ďalších jedenástich mesiacoch podanie sťažovateľa odmietol. K dlhšiemu obdobiu nečinnosti v trvaní siedmich mesiacov (od podania odvolania 16. augusta 2018) došlo zo strany súdu prvej inštancie v súvislosti s predložením veci odvolaciemu súdu. V okolnostiach veci zohral významnú úlohu neefektívny postup zhmotnený v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu. Čas konania na inštančne nadriadenom súde v prípade zrušenia rozhodnutia z procesných dôvodov ide aj na „vrub“ súdu, ktorému sa rozhodnutie zrušilo (porov. IV. ÚS 37/2025).

14. K odročovaniu následne nariadených pojednávaní došlo (aj) v priamej či nepriamej súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 (pojednávania nariadené na 24. september 2020, 5. november 2020 a 30. marec 2021). Ústavný súd vzal pri posudzovaní postupu mestského súdu do úvahy aj všeobecne známu skutočnosť, že mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 ovplyvnili aj riadnu činnosť súdov od marca 2020 do februára 2022. V okolnostiach bolo zasiahnuté do vykonávania pojednávaní, pretože opatrenia prijaté z dôvodu pretrvávania mimoriadnej situácie núdzového stavu možnosť nariadovať pojednávania výrazne obmedzili. Uvedená objektívna skutočnosť s prihliadnutím na to, že vec sťažovateľa nepatrila z hľadiska predmetu konania k tým, ktoré by mali byť uprednostňované v čase pandémie, bráni hodnotiť odročenie, resp. nevykonávanie pojednávaní v čase pandémie ochorenia COVID-19 na ťarchu súdu prvej inštancie.

15. Ako postup smerujúci k efektívnemu odstráneniu stavu právnej neistoty sporovej strany však nemožno hodnotiť postup súdu prvej inštancie, ktorým došlo (i) k zrušeniu nariadených pojednávaní z dôvodov na jeho strane (napr. 25. januára 2022 z dôvodu zmeny zákonného sudcu či 30. mája 2024 z dôvodu nezabezpečenia spisov z iného súdu), a ani (ii) opakovane neúspešné žiadosti o zapožičanie spisu, hoci ústavný súd nepopiera potrebu mestského súdu sa s nimi oboznámiť, a to zvlášť s prihliadnutím na skutočnosť, že samotná žaloba bola podaná ešte v roku 2016.

16. Zohľadňujúc opakujúce sa obdobia dlhšej nečinnosti súdu prvej inštancie, ako aj neefektívnosť v jeho postupe, ktorá spôsobila, že vec sťažovateľa nie je ani po viac ako deviatich rokoch od podania žaloby právoplatne skončená, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu).

17. Samostatne k namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ústavný súd uvádza, že sťažovateľ ani minimálnym spôsobom neodôvodnil príčinnú súvislosť medzi prietahmi v napadnutom konaní a vznikom takého predĺženia právnej neistoty, že by sa právo na súdnu ochranu stalo iluzórnym. Z tohto dôvodu tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje (bod 4 výrokovej časti nálezu).

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

18. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu nie je vo veci stále právoplatne rozhodnuté, ústavný súd v súlade s petitom ústavnej sťažnosti formuloval príkaz mestskému súdu konať (bod 2 výroku tohto nálezu).

19. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Vzhľadom na dosiaľ právoplatne neukončené konanie o žalobe sťažovateľa podanej v roku 2016, na konštatovanú nečinnosť a neefektívnu činnosť mestského súdu, zohľadňujúc predmet konania, čiastočnú spoluzodpovednosť sťažovateľa za vzniknuté prietahy, ako aj skutočnosť, že vec sťažovateľa nepatrí medzi tie, ktoré by si zo strany súdu vyžadovali promptnejšie vykonávanie úkonov, s prihliadnutím na čiastočnú existenciu objektívnych prekážok zabraňujúcich súdu vo veci konať (opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19), ako aj prvky skutkovej zložitosti veci v konaní, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal priznané primerané finančné zadosťučinenie 4 500 eur (bod 3 a 4 výrokovej časti nálezu).

VI.

Trovy konania

20. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania pred ústavným súdom ústavný súd vychádzal z § 73 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), v zmysle ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde tak nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd disponuje širokým priestorom na úvahu o tom,

či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

21. Sťažovateľ si uplatnil trovy, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom a ktoré v petite svojej ústavnej sťažnosti vyčíslil na sumu 442,38 eur. Ústavný súd už vo fáze predbežného prerokovania vyhodnotil ústavnú sťažnosť právne zastúpeného sťažovateľa tak, že spĺňa len minimálne požiadavky kladené na jej odôvodnenie, a preto nároku sťažovateľa náhradu trov konania nevyhovel (bod 4 výrokovej časti nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu